

نه به تصادف
مداوم یا مقطعی؟

نیوشا طبیبی گیلانی

روزنامه‌نگار

سال‌هاست که از همان روزهای آغاز سفرهای نوروزی یا مناسبت‌های دیگر، چشم‌به‌آمار کشته‌ها و زخمی‌هاست. با خواندن هر خبری در این موضوع، روانم به درد می‌آید. آنها که در این حوادث «می‌میرند»، قربانی بی‌فرهنگی، جهل و ناکارآمدی می‌شوند. هر خانواده ایرانی کم‌وبیش و دور و نزدیک کسی را دارد که در این حوادث رانندگی جان باخته باشد. برای چنین فاجعه‌ای نمی‌شود از الفاظ زیبا استفاده و معنی را تلطیف کرد. ما در این حوزه، جاهل مانده‌ایم. ادب رانندگی، رفتار متمدانه و انسانی در جاده و خیابان را بلد نیستیم. همان قدر که در مهمان‌نوازی، سفره‌اندازی و دیگری را بر خود مقدم داشتن، دست‌ودل باز هستیم، پشت فرمان که می‌نشینیم، خشن و بی‌ادب و تند می‌شویم.

درونی شدن فرهنگ و ادب رانندگی با داغ، درفش و جریمه میسر نمی‌شود. اگر می‌شد، بعد از این همه سال توقیف هزار هزار دستگاه موتورسیکلت، جریمه و «اعمال قانون» حداقل موتورسواران ما باید افرادی مبادی آداب فرهنگ ترافیکی از آب درمی‌آمدند، اما نشد، نتوانستیم. واقعیت را باید آشکار گفت، در عرف اجتماعی ما و در بسیاری از مواقع، تخلف از قانون و تن ندادن به آن، موجب شرمساری نیست، بلکه نشانه «زیل و زرتک» بودن مرتکب است. در فلسفه حقوق، به تأثیر اجتماعی جرائم و تناسب آن‌ها با مجازات توجه می‌شود. همچنین در مناسبات اجتماعی، افرادی که مرتکب اعمالی شوند که به مردم عادی و بی‌گناه خسارت جانی و مالی وارد کند، ممکن است از سوی جامعه طرد شده یا با واکنش‌های منفی مواجه شوند. ما در حوزه رفتار ترافیکی در هر دوی این موارد دچار مشکلات عمیقی هستیم. جرائمی که اعمال می‌شوند معمولاً با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و بسیار ملائم‌تر از واقعیت تأثیر اجتماعی آن‌ها هستند؛ افرادی که حاضر به رانندگی بین خطوط نیستند، یا ترتیبات خروج از بزرگراه را رعایت نمی‌کنند و با تغییر مسیر ناگهانی به سمت خروجی موجب بروز انسداد ترافیکی می‌شوند یا با رانندگی در شانه خاکی و حاشیه جاده‌ها ترافیک به وجود می‌آورند، هزاران مساعت از عمر شهروندان و میلیون‌ها لیتر سوخت را هدر می‌دهند. ابعاد جرم آنها بسیار بزرگ‌تر از چند هزار تومان جریمه نقدی است.

صحبت کردن از چنین معضلی در کشوری مثل ایران که داعیه فرهنگ و ادب دارد، بسیار تعجب‌برانگیز است. ما نتوانستیم قیاحت و زشتی تخلف رانندگی را به کودکانمان آموزش بدهیم. تنها کاری که کرده‌ایم ابداع مشتقی الفاظ و اصطلاحات جدید بوده که عملاً کمترین تأثیر اجتماعی را داشته‌اند. مثلاً در دهه‌های ۷۰ یا ۸۰، طرحی به نام «حرکت: حسن رفتار و کردار ترافیکی» برای آموزش نحوه درست رانندگی و رعایت آداب آن درانداخته شد. البته بعد از ۲۰ سال نتایج آن را می‌بینیم. حتی نتوانستیم با گذشت ۲۰ سال نسلی تربیت کنیم که آداب ترافیکی را به‌جا آورد.

حتماً برای شما هم پیش آمده که به احترام عابری که از روی خط‌عابر پیاده می‌گذرد، بایستید و راننده پشتی با بوق ممتد و حتی ناسازگویی به عمل متمدانه شما اعتراض کرده باشد. بعد از گذشت ۹۰-۸۰ سال از ورود گسترده اتومبیل به زندگی ایرانی، ما هنوز کنش صحیح و درست با این وسیله نقلیه را بلد نیستیم. چه شد که کشورهای با سابقه بسیار کمتر از ما در استفاده از خودرو، توانستند ترافیکی مرتب و منظم داشته باشند و به‌هم‌ریختگی شهروندان موجب شرمساری ملی نباشد؟ رعایت یا عدم‌رعایت آداب رانندگی، معیار دقیقی برای سنجش میزان ادب، تعهد و شخصیت فردی و اجتماعی است. در بسیاری از کشورهای جهان، مردم چنان به این معیار توجه می‌کنند که عملاً هیچ‌کس دوست ندارد به‌عنوان فردی بی‌ادب و غیرمتمدن جلوه کند.

پرسشی که همیشه ذهن مرا مشغول کرده این است، چرا راننده‌ای که در ایران بی‌محبا مرتکب تخلف می‌شود، وقتی پایش به همین دویی می‌رسد و رانندگی می‌کند، قوانین و آداب را موبه‌مو رعایت می‌کند؟ جدای از پاکیزگی، دقت و نظمی که در ساخت جاده‌ها و بزرگراه‌ها رعایت نشده- که در نتیجه شهروندان را هم دعوت به رعایت نظم می‌کند- قبیح و زشت دانستن تخلف رانندگی و جدی گرفتن موضوع از سوی دستگاه‌های اجرایی هم مزید بر علت است.

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کریاسچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیر
• دبیران گروه‌ها: فرزانه پهرانی (اقتصاد) • آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیراداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

۲۴ ساعت

24 HOURS

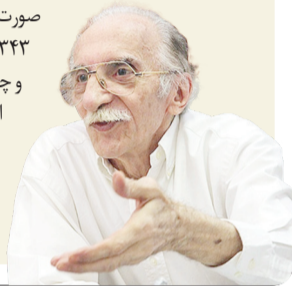
hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

• تلفن روابط عمومی: ۰۰۰۴۹۳۸۸۷ • تحریریه: ۰۲۹۱۰۸۸۷۳ • آگهی‌ها: ۰۲۰۷۳۵۳۸۸ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۳۳۰۰۰

چهره

درگذشت کامران کاتوزیان

کامران کاتوزیان، احیاگر گرافیک تبلیغات کشور، در اثر بیماری در ۸۳ سالگی درگذشت. ایسنا ضمن اعلام این خبر نوشت، کاتوزیان یکی از تاثیرگذارترین طراحان گرافیک ایران در طول تاریخ پیدایش آن فردی بود که به عقیده بسیاری، تحول قابل توجهی را در صنعت تبلیغات به وجود آورد. کسب جایزه مشترک چهارمین بینال تهران در سال ۱۳۴۳ به همراه تازه طباطبایی نقاش و مجسمه‌ساز نوگرا، شرکت در بینال پاریس در سال ۱۳۴۴، شرکت در بینال ونیز ۱۳۴۵، شرکت در جشنواره بین‌المللی هنر-واشینگتن در سال ۱۳۵۶، فعالیت در شرکت تبلیغاتی کارپو در سال ۱۳۶۵ و... از جمله سوابقی است که میان فعالیت‌های این هنرمند به آن اشاره می‌شود. ظاهر آدمشغولی نقاشانه کاتوزیان تایش از سال ۱۳۵۷ در دو عرصه نقاشی آستره و نقاشی به صورت «پاپ آرت» تداوم می‌یابد. او در سال ۱۳۴۳ گالری صبا را به‌همراه ناصر مفتح و چنگیز شهباق راه‌اندازی کرد. کاتوزیان از نخستین طراحان گرافیک بود که با تکیه بر زیبایی‌شناسی نقاشی، سعی در ایجاد فضایی متفاوت در طراحی گرافیک داشت.

تعطیل به حکم ترامپ

بررسی توقف فعالیت صدای آمریکا و رادیو اروپای آزاد

بی اعتبار ساختن ایالات‌متحده می‌کنند»، نادرست دانست. آبراموویتز از مخاطبان ۳۶۰ میلیونی صدای آمریکای در ۴۸ زبان سخن گفت و افزود: «در دیکتاتوری‌های زیادی صدای آمریکا تنها منبع قابل اعتماد اخبار و اطلاعات بوده است.»

سخنان آبراموویتز ناظر است بر سابقه تاریخی صدای آمریکا که البته این تاریخچه با تاریخ رادیو اروپای آزاد و رادیو آسیای آزاد هم شباهت‌هایی دارد. رادیو صدای آمریکا در میانه جنگ جهانی دوم افتتاح شد و بعد از جنگ و از سال ۱۹۴۷ میلادی، پخش برنامه‌های روسی برای ارتباط با مردم شوروی را نیز در دستور کار خود قرار داد. بعدتر بخش‌های عربی و کردی افزوده شد و از سال ۱۳۵۸، ارتباط با مخاطبان فارسی‌زبان نیز مورد توجه قرار گرفت. در سال‌های اخیر تعداد زبان‌ها در برنامه تلویزیونی به ۲۵ زبان و در برنامه رادیویی به ۴۸ زبان رسیده بود. رادیو اروپای آزاد هم پس از جنگ جهانی دوم به‌خصوص برای اطلاع‌رسانی و انتقال آزاد اخبار به کشورهای بلوک شرق راه‌اندازی شد. این سازمان با بودجه حدود ۲۷۰ میلیون دلار، بیش از ۲ هزار کارمند داشت و برنامه‌هایی را به ۴۹ زبان برای حدود ۵۰ کشور پخش می‌کرد. رادیو آسیای آزاد اما در سال ۱۹۹۶ تأسیس شد و برای خود چنین رسالتی را در نظر داشت؛ پخش اخبار بدون سانسور به کشورهای فاقد رسانه‌های مستقل چون چین، میانمار، کره شمالی و ویتنام.

خوشحالی سلطنت‌طلبان، نگرانی چپ‌ها

با وجود اذعان برخی از کارشناسان رسانه به اهمیت نقش این رسانه‌ها در مقابله آمریکا با شوروی و حکومت‌های اقتدارگرا در دوران جنگ سرد، در سال‌های اخیر نقدها نسبت به کارایی این رسانه‌ها بیشتر شده بود. این نکته‌ای است که مدیر اجرایی منصوب ترامپ در صدای آمریکا، کری لیک که خود نیز پیش‌تر مجری اخبار بود، بر آن انگشت‌تاکید می‌گذارد: «اعتماد مردم به رسانه‌ها معیوب شده و برای بازسازی آن باید کار خیلی زیادی انجام شود.» در میان کاربران ایرانی نیز واکنش‌های متفاوتی نسبت به تعطیلی صدای آمریکا و رادیو فردا ابراز می‌شود. برخی تعطیلی این دو رسانه را باعث اختلال در «فضای گردش آزاد اخبار و اطلاعات و افکار در زبان فارسی» می‌دانند و برخی دیگر از قضا معتقدند، این دو رسانه نه تنها کمکی به پیشبرد دموکراسی در ایران نکرده‌اند بلکه در عمل نقشی مخرب داشته‌اند و سخنگوی جریان‌هایی مشکوک شده‌اند. به‌صورت کلی در میان جریان‌های سیاسی خارج‌نشین، بیشتر منتقدان این تصمیم ترامپ، جریان‌های چپ‌گرا و بیشتر طرفداران این تصمیم جریان‌های سلطنت‌طلب و البته دیگر جریان‌های مخالف چپ‌ها هستند. در عین حال برخی این تصمیم را نشانه‌ای از توافق آتی ترامپ با جمهوری اسلامی ایران و حتی روسیه قلمداد می‌کنند و معتقدند، باید این پروژه را در بستر تلاش ترامپ برای تنش‌زدایی تفسیر کرد.

به حال ما فرقی نمی‌کند

در داخل ایران نیز برخی از رسانه‌ها از تعطیلی «شبه رسانه‌های ایرانی» خبر دادند و برخی دیگر بدون تحلیلی خاص، فقط به انعکاس خبر پرداختند. عباس عیدی اما در این زمینه معتقد است، تعطیلی این رسانه‌ها تأثیر چندانی بر مخاطبان آنها و رسانه‌های داخلی ندارد. از نظر عیدی، این تأثیر را شاید بیشتر بتوان در روابط ایالات‌متحده آمریکا و جمهوری اسلامی ایران موثر دانست. از نظر عیدی: «کسی که VOA نگاه می‌کند، در نبود VOA می‌رود سراغ بی‌بی‌سی فارسی یا ایران اینترنشنال. او در نبود VOA باز هم سراغ صداسویا نمی‌آید.» در مورد رسانه‌های مستقل داخلی هم عیدی بر این تصور است که رسانه‌های مستقل در این سال‌ها از رسانه‌هایی چون رادیو فردا صدای آمریکا متأثر نبوده‌اند و اگر محدودیت‌ها از دست‌وپای آنها برداشته شود، فارغ از بود و نبود رسانه‌های خارج‌نشین، آنها امکان ارتباط گسترده‌تر با مخاطب را پیدا خواهند کرد. در نهایت عیدی کارنامه این رسانه‌های تعطیل‌شده را نیز از نظر فعالیت حرفه‌ای، به‌خصوص با توجه به وابستگی مالی آنها به بودجه‌های دولت آمریکا مثبت قلمداد نمی‌کند و می‌گوید، هیچ‌گاه هم خیلی پیگیر این شبکه‌ها نبوده است.

کتابخانه

زیر سوال بردن اعتبار مفروض رسانه

کتاب «مظنون (پدیدارشناسی رسانه)» نوشته بوریس گرویس، با ترجمه اشکان صالحی در ۲۶۱ صفحه و با قیمت ۲۶۰ هزار تومان توسط نشر نی منتشر شد. از دید عموم، به رسانه‌ها با ظن و بی‌اعتمادی نگریسته می‌شود. بنابراین دغدغه اصلی رسانه، بازیابی اعتماد از طریق ایجاد حس خلوص و صداقت است. در این کتاب، بوریس گرویس بحث در خصوص حس خلوص و اعتمادسازی رسانه را در کانون توجه قرار می‌دهد. گرویس شکل‌های خلوص رسانه‌ای و تأثیرات آن بر سیاست، فرهنگ، جامعه و تلفی از خویشتر را مشخص می‌کند. تکیه‌آور نوشته‌های مختلف فلسفی با مضمون «نگاه خیره دیگری» است؛ از نظریه‌های

مظنون

نویسنده:

بوریس گرویس

مترجم:

اشکان صالحی

انتشارات: نشر نی

تاریخ

تغییر واحد پول از قران به ریال

ریال، سکه‌ای جهانی و معادل ۱۲۵۰ دینار یا یک‌هشتم تومانی ارزش داشت، برای نخستین‌بار در سال ۱۱۷۶ خورشیدی رواج یافت. واحد پول ایران از سده هفتم هجری تا اوایل حکومت پهلوی دینار بود. تومانی به‌عنوان واحد شمارش دینار شناخته می‌شد و معادل ده قران یا ده‌هزار دینار بود. در ۲۷ اسفندماه ۱۳۰۸ (۱۹۳۲ میلادی)، طبق قانونی که برای تعیین واحد و مقیاس پول قانونی ایران تصویب شد، ریال به‌جای قران انتخاب شد و با وزن خالص ۰٫۳۶۶۱۱۹۱ گرم طلا معرفی شد. همچنین ریال به ۱۰۰ دینار جدید قابل تقسیم بود. با این حال ریال در میان مردم به‌طور گسترده‌ای پذیرفته نشد و ایرانیان ۱۰ ریال را به‌عنوان یک تومان در نظر گرفتند. بنابراین ولزگان تومانی و قران (شمن و قرون) در مکالمات عمومی بیشتر مورد استفاده قرار گرفتند و واحدهای رسمی ریال و دینار کمتر در گفت‌وگوها به‌کار می‌روند. پیش از تغییر واحدهای پولی به سیستم اعشاری در سال

۱۳۱۱ خورشیدی، سکه‌ها و واحدهای پولی دیگری، مورد استفاده قرار می‌گرفتند و برخی از این واحدها هنوز در زبان و ضرب‌المثل‌های ایرانی کاربرد دارند.

